

ЗНАМЕННІ ТА ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УРОЛОГІЇ ТА СУМІЖНИХ ГАЛУЗЕЙ У 2014 РОЦІ

450 років від дня смерті анатома епохи Відродження професора Падуанського університету Андрія Везалія (1514–1564). У 1543 році він опублікував свою основну працю «Про будову людського тіла», в якій докладно були описані сечові та статеві органи і вперше науково обґрунтовано взаємозв'язок їх будови та функції.

300 років з дня відкриття у 1714 р. першого в Росії курорту – «залізних» мінеральних вод у Кончезерську Олонецького краю під Петрозаводськом (нині курорт «Марціалльні води» в Карелії). Через 5 років (у 1719 р.) вийшов указ Петра I «Про Марціалльні води оголошення», у якому було сказано, що «ці води зцілюють різні жорстокі хвороби, а саме кам'яну, якщо пісок чи мілкі камені, вони з нирок виганяють».

250 років від дня народження основоположника російської анатомічної школи професора кафедри С.-Петербурзької медико-хірургічної академії П.О. Загорського (1764–1846), у монографії якого «Скорочена анатомія, або керівництво до пізнання будови людського тіла» (СПб., 1802) чимало уваги приділено будові сечової та статевої систем.

250 років з дня відкриття у 1764 р. медичного факультету Московського університету (нині І ММІ ім. І.М. Сеченова), який відіграв значну роль у розвитку вітчизняної медицини, у тому числі й урології.

225 років від дня народження І.В. Буяльського (1789–1866) – автора капітальної праці по урології «Анатоміко-хірургічні таблиці, які пояснюють виконання операцій вирізування та зруйнування сечових каменів» (СПб., 1852). У цій роботі було відображено значний на той час хірургічний досвід І.В. Буяльського у галузі урології та узагальнені важливі досягнення урології того періоду. Він розробив способи надання першої допомоги при гострій затримці сечовипускання та одночасно з Мс. Walter – метод дренування малого таза через замикальний отвір. Великої популярності набула його праця про ниркові судини – «Фотографічні рисунки витравлених артерій та вен нирок людських» (СПб., 1863).

205 років від дня народження німецького патоморфолога J. Henle (1809–1885), який вперше докладно описав морфологію ниркового синуса, сфінктер у простатичному відділі уретри, особливості будови сім'явидних каналців (клітини Генле). Його іменем названо також один із елементів нефрона – петля Генле.

205 років з дня смерті віденського лікаря L. Anenbrugger (1722–1809), який відкрив і розробив метод перкусії.

205 років з дня відкриття у 1809 р. хірургічної клініки Московського університету. Першим керівником клініки був професор Ф.О. Гільдебрандт (1773–1845), котрий одним із перших у Росії науково визначив показання до виконання цистолітотомії та її особливості.

200 років від дня народження одного із засновників російської урології – професора медико-хірургічної академії П.П. Заблоцького-Десятовського (1814–1882), який вперше у 1844 р. виділив урологію в самостійний предмет викладання. Його класичні праці «Вчення про хвороби яєчка, сім'яного канатика та калитки» (СПб., 1848) та «Про хвороби передміхурової залози» (СПб., 1856) є цінним внеском у російську урологію. Він був одним із засновників і першим головою хірургічного товариства ім. М.І. Пирогова (1881). П.П. Заблоцький-Десятовський є піонером застосування у Росії хлороформу, вперше 27 грудня 1847 р. виконав 5 операцій під хлороформним наркозом, із них 3 – урологічні. У 1868 р. у Петербурзі при медико-хірургічній академії заснував перший у Росії хірургічний музей, багато експонатів якого відображали розвиток урології того періоду.

175 років від дня народження В.М. Тарновського (1839–1906), який докладно описав гострий гонорейний уретрит та ускладнення гонореї у чоловіків. Значну увагу приділяв особливостям уретроскопії при різних захворюваннях сечовивідного каналу. Запропонував фантом для демонстрації уретроскопії.

150 років з дня смерті професора хірургічної клініки Московського університету О.І. Поля (1794–1864), який 1 березня 1830 р. у Ново-Катерининській лікарні у Москві виконав першу в Росії цистолітотомію під наркозом. Розробив чимало питань діагностики і лікування стриктур уретри.

150 років з дня смерті Heurtelop (1793–1864), який запропонував один з варіантів літотриптора.

145 років від дня народження С.П. Федорова (1869–1936) – основоположника вітчизняної оперативної урології, видатного представника російської клінічної медицини кінця XIX століття і першої третини XX ст. З іменем С.П. Федорова пов'язано розвиток хірургії нирок. Він першим у Росії використав цистоскопію (1892), катетеризацію сечоводів (1901) та індигокармінову пробу (1903). Вперше у 1898 р. виконав одноетапну надлобкову черезміхурову аденомектомію. У 1907 р. заснував перше в Росії наукове товариство урологів. Створив велику школу російських хірургів-урологів. Автор класичної багатотомної праці «Хірургія нирок і сечоводів» (1923–1925).

145 років з дня народження французького уролога J. Marion (1869–1960), автора класичного керівництва з урології «Traite d'Urologie», яке витримало кілька видань і перекладено на російську мову (М., 1931).

145 років з дня смерті Ф.І. Іноземцева (1802–1869) – видатного російського хірурга, автора декількох фундаментальних праць у галузі хірургії та урології. У 1833 р. захистив докторську дисертацію «Про боковий каменерозтин». 1 лютого 1847 р. вперше в Росії виконав операцію під ефірним наркозом.

145 років тому Th. Billroth (1829–1894) розробив і вперше у 1869 р. виконав простатектомію промеженим доступом у хворого на рак передміхурової залози.

135 років з дня смерті О.О. Кіттера (1813–1879), автора декількох праць по діагностиці і лікуванню стриктур сечівника й сечокам'яної хвороби. Запропонував оригінальну конструкцію уретротомата. У 1836 р. захистив дисертацію на тему «Порівняння цистолітотомії та каменеруйнування», у якій науково обґрунтував показання до використання цих методів лікування каменів сечового міхура.

135 років з дня смерті В.О. Басова (1812–1879) – автора широко відомої праці, присвяченої етіології, патогенезу та лікуванню каменів сечового міхура (1841). У 1869 р. запропонував оригінальну методику швів при вшиванні міхуро-піхвової норичі.

135 років від дня народження французького хірурга і фізіолога R. Leriche (1879–1955), який описав ознаки атеросклеротичної оклюзії біфуркації аорти: імпотенція, атрофія м'язів нижніх кінцівок, відсутність пульсації периферійних артерій.

135 років тому, 9 березня 1879 р. M. Nitze (1843–1906) на засіданні Віденського урологічного товариства вперше в світі виконав цистоскопію хворому. За півтора роки до цього (2 жовтня 1877 р.) він демонстрував цей метод дослідження на трупі у міській лікарні Дрездена.

135 років тому A. Neisser (1855–1916) відкрив у 1879 р. збудника гонореї – гонокок.

125 років з дня смерті видатного російського інтерніста С.П. Боткіна (1832–1889), який у 1884 р. дав класичний опис клінічної симптоматики нефроптозу.

125 років тому M. Nitze (1843–1906) опублікував у 1889 р. перший у світі підручник по цистоскопії.

115 років тому О.М. Гагман (1871–1935) вперше у російській літературі у 1899 р. у журналі «Хірургія» опублікував роботу про рентгенодіагностику нирковокам'яної хвороби.

105 років від дня народження проф. М.М. Жукової, відомого радянського уролога, яка зробила значний внесок у розвиток досліджень із проблем пієлонефриту, туберкульозу сечостатевих органів, сечокам'яної хвороби.

105 років тому М.О. Михайлов (1861–1925) опублікував у 1909 р. класичне керівництво по урології «Основи діагностики захворювань сечостатевих органів».

100 років з дня смерті проф. Ю.Ф. Косинського (1833–1914), відомого хірурга і уролога. Запропонував оригінальний доступ до нирки. Вперше в Росії 13 березня 1884 р. виконав нефректомію з приводу калькульозного пієнефрозу. Автор діагностичного методу «пальпаторної гематурії».

90 років з дня народження В.І. Шаповала (1924–2001).

85 років з дня заснування у 1929 р. Всесоюзного наукового товариства урологів, першим головою якого протягом 20 років був Р.М. Фронштейн (1882–1949).

85 років тому Lichtenberg вперше у світі у 1929 р. виконав екскреторну урографію за допомогою уроселектана-А. Того ж року цей метод дослідження був використаний у клініці С.П. Федорова.

85 років тому Dos Santos (1880–1969) у 1929 р. запропонував ниркову ангіографію, яка знайшла широке розповсюдження у наш час при розпізнанні та лікуванні різних хвороб нирок та їх судин.

85 років з дня смерті радянського уролога Д.П. Кузнецького (1875–1939), праці котрого були присвячені багатьом проблемам урології, але особливо сечокам'яної хвороби. Його класична праця «Камені нирки та сечоводу» (СПб., 1911) до сих пір викликає великий інтерес.

75 років тому вперше у 1939 р. Dentschmann використав в урологічній практиці томографію.

65 років з дня смерті радянського уролога дійсного члена АМН СРСР проф. Р.М. Фронштейна (1882–1949), з 1923 до 1949 р. очолював урологічну клініку І ММІ ім. І.М. Сеченова. Автор понад 140 наукових праць. Спільно з С.П. Федоровим у 1923 р. заснував журнал «Урологія» і протягом 19 років був його відповідальним редактором. У 1929 р. організував Всесоюзне товариство урологів і з 1929 до 1949 р. був його головою. Засновник школи радянських урологів.

Професор В.П. Стусь